

Engerdal kommune
helt naturlig

Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn	4
1.1	Kommuneplanens arealdel	4
1.2	Hva er et planprogram?	4
1.3	Bakgrunn for kommuneplanarbeidet	4
2	Planprosessen	5
2.1	Mål for planarbeidet	5
2.2	Organisering	5
2.3	Medvirkning og samarbeid	5
2.4	Planprosess og framdriftsplan	5
2.5	Beskrivelse av de ulike fasene av planprosessen	7
2.5.1	<i>Behandling av planprogram</i>	7
2.5.2	<i>Varsel om oppstart og høring av planprogram</i>	7
2.5.3	<i>Fastsetting av planprogram</i>	7
2.5.4	<i>Sortering av innspill</i>	7
2.5.5	<i>Utarbeidelse av konsekvensutredning (KU)</i>	7
2.5.6	<i>Utarbeidelse av øvrige plandokumenter</i>	7
2.5.7	<i>Planforslag til behandling</i>	8
2.5.8	<i>Høring og offentlig ettersyn</i>	8
2.5.9	<i>Merknadsbehandling</i>	8
2.5.10	<i>Sluttbehandling</i>	8
3	Overordnede rammer og føringer for planarbeidet	9
3.1	Kommunale planer	9
3.1.1	<i>Kommuneplanens samfunnsdel</i>	9
3.1.2	<i>Kommuneplanens arealdel</i>	9
3.1.3	<i>Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer</i>	9
3.1.4	<i>Kommunedelplan for klima og energi</i>	10
3.1.5	<i>Forskrift om snøscooterløyper</i>	10
3.1.6	<i>Forhold til gjeldende reguleringsplaner</i>	10
3.1.7	<i>Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse</i>	10
3.2	Regionale planer	11
3.2.1	<i>Regionplan for Røros bergstad og Cirkumferensen 2010 – 2021</i>	11
3.2.2	<i>Forvaltningsplan for Røros bergstad og cirkumferensen 2019 - 2023</i>	11
3.2.3	<i>Regionale planer for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet</i>	11
3.3	Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 - 2023	12
3.3.1	<i>Rettleiar om planlegging av fritidsbustader</i>	12
4	Tema som skal vurderes i planarbeidet	13
4.1	Boligområder	13
4.2	Fritidsbebyggelse	13
4.3	Teknisk infrastruktur	14

4.4	Offentlig tjenesteyting	14
4.5	Fritids- og turistformål	14
4.6	Næringsbebyggelse	14
4.7	Masseuttak/råstoffutvinning	14
4.8	Landbruks- natur- og friluftformål samt reindrift	15
4.8.1	<i>LNFR-areal for spredt boligbebyggelse</i>	15
4.8.2	<i>LNFR-areal for spredt fritidsbebyggelse</i>	15
4.9	<i>Hensynssoner</i>	15
4.9.1	<i>Faresoner naturfarer</i>	15
4.9.2	<i>Hensyn reindrift</i>	15
4.9.3	<i>Båndlagte områder</i>	15
4.9.4	<i>Hensyn friluftsliv</i>	16
4.9.5	<i>Kulturminner</i>	16
4.9.6	<i>Grus- og mineralressurser</i>	16
4.9.7	<i>Restriksjonsområder for drikkevann</i>	16
4.9.8	<i>Gjeldende reguleringsplaner</i>	16
4.10	Bestemmelser til planen	16
5	Utredningsbehov	17
5.1	Konsekvensutredning	17
5.1.1	<i>Hva KU skal få frem</i>	17
5.1.2	<i>Tema og utredninger som skal belyses i KU</i>	17
5.1.3	<i>Metodikk</i>	18
5.2	Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)	20

1. Bakgrunn

1.1 Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er den overordnede planen for arealbruken i hele Engerdal kommune.

Kommuneplanen består av et juridisk bindende plankart og bestemmelser for hele kommunen. Det vil også bli utarbeidet en planbeskrivelse som beskriver hvilke vurderinger som er gjort i planarbeidet og hva planen legger opp til.

1.2 Hva er et planprogram?

Plan- og bygningsloven slår fast at det ved revisjon av kommuneplan skal utarbeides et planprogram. Planprogrammet beskriver hvordan Engerdal kommune legger opp til å gjennomføre prosessen med revisjon av kommuneplanens arealdel.

Planprogrammet gjør rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt og behovet for utredninger. Planprogrammet beskriver hensikten med planarbeidet og gir oversikt over hvilke temaer som inngår i planarbeidet, med tanke på å gi mest mulig forutsigbare rammer for planarbeidet.

Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varslingsplanoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

1.3 Bakgrunn for kommuneplanarbeidet

I kommunal planstrategi for 2021 til 2024 er det synliggjort hvilke hovedutfordringer kommunen har i perioden. Kommuneplanens arealdel ble sist revidert og vedtatt i 2014, og erfaringer så langt viser at mange av kommunens innbyggere har ønsker og behov for å bygge og bosette seg andre steder enn der kommuneplanens arealdel legger opp til det. Antall dispensasjonssøknader viser også dette. Revisjon av kommuneplanens arealdel er ut fra dette prioritert i planstrategien, med oppstart av arbeidet i 2022.

Kommunal planstrategi 2021 - 2024

2 Planprosessen

2.1 Mål for planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å revidere arealdelen, slik at denne danner et oppdatert og godt grunnlag for forvaltning og utvikling av kommunens arealer. I kommuneplanens samfunnsdel har kommunen som overordnet målsetting å øke kommunens bostedsattraktivitet.

I planarbeidet skal det legges vekt på:

- Føringer i FNs bærekraftsmål; jamfør planstrategi
- Å legge kunnskap om folkehelse til grunn for planlegginga
- Å balansere utbyggingsinteresser opp mot hensyn som biologisk mangfold, naturressurser, landskapskvaliteter, kulturmiljø og verdensarv.
- Å ta hensyn til klimaendringer, med et villere og våtere klima.

2.2 Organisering

I starten av prosessen og til utarbeidelse av planprogrammet ble det nedsatt en administrativ arbeidsgruppe som har bestått Per Olav Opgård, Chris Brostrøm, Roar Moren og Odd Magnar Opgård

Ansvar for å drive prosessen videre framover nå vil ledes av sektorleder for Plan, Teknikk og miljø. I tillegg vil Sofia Brustad, Roar Moren og Chris Brostrøm være nære administrative støttespillere.

Formannskap og kommunestyre vil bli involvert i planprosessen fra og med utarbeidelse av planprogram, for å sikre politisk forankring av prosessen. Ved behov for politiske avklaringer underveis i prosessen, vil administrasjonen fremme saker for behandling.

2.3 Medvirkning og samarbeid

I arbeidet med kommuneplanens arealdel vil vi legge til rette for åpen og tilgjengelig medvirkning i lokalsamfunnet i Engerdal, både rettet mot den enkelte innbygger og mot organiserte så vel som uorganiserte interessegrupper. Medvirkningsopplegget vil bli tilpasset hvilket stadium av planprosessen man befinner seg i og hvilke grupper opplegget retter seg mot. Generelt er muligheten for påvirkning størst tidlig i planprosessen, og kommunen vil derfor særlig legge til rette for medvirkning i perioden før førstegangsbehandling av planforslaget.

Plan- og bygningsloven § 5-1 slår fast at kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Planer etter loven skal også sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsniv. Konsultasjonsplikten (jf. samelovens kapittel 4) trådte i kraft i juli 2021 og gjelder i tillegg til vanlige saksbehandlingsregler. Denne vil bli fulgt opp av Engerdal kommune i det videre planarbeidet.

Når det gjelder samarbeid med offentlige sektormyndigheter, tar vi sikte på å bruke regionalt planforum aktivt i arbeidet med kommuneplanen, både i oppstartsfasen og når planforslaget er under utarbeidelse. Det kan også være aktuelt å stille i regionalt planforum når planen er på høring for å kunne orientere om planforslaget som er lagt fram. I forbindelse med merknadsbehandling og sluttbehandling vurderes det som naturlig at dialog om innspill, faglige råd og innsigelser føres mellom kommunen og den enkelte myndighet.

2.4 Planprosess og framdriftsplan

Følgende framdrift med milepæler og tidsfrister er skissert for det videre arbeidet med kommunedelplanen:

Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel
Engerdal kommune

	Milepæl	Beskrivelse	Periode
1	Planprogram	Politisk behandling der planprogrammet og legges ut til offentlig ettersyn av kommunestyret	Jan. 23
2	Varsel om oppstart og høring av planprogram, samt informasjonsmøter	Utsending/annonsering av oppstart og høring av planprogram. I denne perioden arrangerer vi grendemøter, eventuelt møter med spesielle interessegrupper, der vi orienterer om planprosessen og spesielt om hvordan man kan gi innspill til planen. Orientering om planarbeidet i Regionalt planforum.	Jan. 23 Innen 1. mars 23.
3	Fastsetting planprogram	Politisk behandling (formannskapet og kommunestyret), der planprogrammet fastsettes.	Innen 1. april 23
4	Sortering av innspill	Sortering av innspill etter kriterier angitt i planprogrammet	April / mai 23
5	Utarbeidelse av konsekvensutredning	Nye utbyggingsområder som blir spilt inn blir konsekvensutredet jf. planprogrammets kapittel 5.	Innen 1. okt. 23
6	Utarbeidelse av øvrige plandokumenter	Utarbeidelse av plankart, beskrivelse, bestemmelser/retningslinjer, temakart og ros-analyse Avklaringer med Regionalt planforum	Innen 1. jan. 24
7	Informasjon og medvirkning	Før planen legges fram for førstegangsbehandling Ungdomsråd, eldreråd m.fl. Digitale møter med andre interessegrupper.	Jan – mars 24
8	Planforslag til behandling	Politisk førstegangsbehandling (kommunestyret)	Mai 24
9	Høring og offentlig ettersyn	Høring og offentlig ettersyn. Informasjonsmøter i høringsperioden	Mai – juni 24
10	Merknadsbehandling	Behandling av høringsmerknader, evt. endring av planforslaget. Behov for ny høring vurderes.	
11	Sluttbehandling	Politisk behandling der planen sluttbehandles av kommunestyret.	Sept. 24

2.5 Beskrivelse av de ulike fasene av planprosessen

2.5.1 Behandling av planprogram

Utkast til planprogram legges fram for formannskapet, som gjør vedtak om å sende det ut på høring sammen med oppstartsvarsel.

2.5.2 Varsel om oppstart og høring av planprogram

Offentlige myndigheter, nabokommuner, interesseorganisasjoner og lag og foreninger varsles ved brev eller epost. Varsel om oppstart og høring av planprogram kunngjøres også på kommunens nettside og ved annonsering i lokalavis. Høring og offentlig ettersyn av planprogrammet skal sikre alle anledning til å påvirke aktuelle problemstillinger og tema i planarbeidet.

I oppstartsvarselet inviteres det særskilt til å komme med innspill til bruk av areal med annet formål enn det som er fastsatt i gjeldende arealplan. Følgende informasjon skal inngå i innspillene:

- Henvisning til gårds- og bruksnummer med avgrensning
- Kart over området
- Hensikten med foreslått arealbruk
- Vurdering av hvordan forslaget samsvarer med kommunens arealstrategi.
- For byggeområder (boliger, fritidsboliger, næringsbebyggelse etc.) skal det på overordnet nivå beskrives atkomstløsning og avstand til eksisterende infrastruktur.

Kommunen ønsker å orientere om planarbeidet i regionalt planforum i høringsperioden for planprogrammet.

2.5.3 Fastsetting av planprogram

Administrasjonen vurderer merknader som har kommet inn til planprogrammet, og fremmer sak for formannskap og kommunestyre.

2.5.4 Sortering av innspill

For å lette arbeidet med konsekvensutredning av innspill, vil det bli gjort ei sortering av innspill til byggeområder etter følgende kriterier:

- Berører arealinnspillet dyrka eller dyrkbar mark, snaufjell, vassdrag, skogsmark av høy bonitet, myr eller beiteområder for rein?
- Er innspillet i konflikt med verneområder, viktige natur- eller friluftsområder, verdensarv eller andre kjente kulturminner?
- Er innspillet i konflikt med kjente naturfarer?

2.5.5 Utarbeidelse av konsekvensutredning (KU)

Alle innspill som gjelder ny arealbruk, vil bli konsekvensutredet jf. planprogrammets kapittel 5.

2.5.6 Utarbeidelse av øvrige plandokumenter

I tillegg til konsekvensutredning, skal følgende dokumenter utarbeides som del av planarbeidet:

- Plankart
- Bestemmelser og retningslinjer
- Planbeskrivelse
- Risiko og sårbarhetsanalyse av nye utbyggingsområder

2.5.7 Planforslag til behandling

Når planforslaget er ferdigstilt, legges det fram for formannskap og kommunestyre, som gjør vedtak om å legge planen ut til høring og offentlig ettersyn.

2.5.8 Høring og offentlig ettersyn

Planen sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i minimum seks uker. Høring av planen kunngjøres på hjemmesidene til kommunen, gjennom annonsering i lokalavis og ved tilskrivning av berørte offentlige myndigheter. I høringsperioden vil kommunen informere om planforslaget som er lagt fram.

Det kan også være aktuelt med flere høringsrunder for planen dersom merknader som kommer inn til førstegangs høring tilsier omfattende endringer av planen.

2.5.9 Merknadsbehandling

Etter høring og offentlig ettersyn, vurderes alle merknader som har kommet inn til planen, og eventuelle endringer innarbeides i planen. Ved eventuelle innsigelser fra regionale og nasjonale myndigheter tas dette opp i møter med den enkelte myndighet med mål om å finne løsninger før planen legges fram for sluttbehandling.

2.5.10 Sluttbehandling

Planen legges til slutt fram for formannskap/kommunestyret for sluttbehandling. Planen blir gjeldende så snart den er vedtatt.

3 Overordnede rammer og føringer for planarbeidet

3.1 Kommunale planer

3.1.1 *Kommuneplanens samfunnsdel*

Kommuneplanens samfunnsdel ble sist vedtatt i 2018, og inneholder kommunens overordnede målsettinger. En arealstrategi inngår i kommuneplanens samfunnsdel, og denne gir overordnede føringer for arealutviklinga i et langsiktig perspektiv. Strategien skal ligge til grunn for arbeidet med kommuneplanens arealdel og for den løpende plan- og byggesaksbehandlinga.

Arealstrategien gir følgende føringer for kommuneplanarbeidet:

- Vi skal legge til rette for etablering av flere fysiske og sosiale møteplasser som bidrar til økt trivsel og livskvalitet og er tilgjengelig for alle.
- Ved planlegging skal områder tilrettelegges for gåing, uteopphold og aktiviteter som gir en enklere hverdag, bidrar til at vi tilbringer mer tid ute, og gjør det enklere for folk å ivareta egen helse
- Kulturarv og særegen natur skal tas særlig hensyn til
- Arealplanlegging og saksbehandling som ivaretar tilgjengelighet for alle
- Arbeidsplass- og besøksintensiv næring, handel og tjenestetilbud legges som hovedregel langs eksisterende knutepunkt og transportårer for å redusere transportbehov og styrke grunnlaget for klima- og miljøvennlige transportformer
- Ved arealutvikling skal det legges vekt på effektiv arealutnyttelse som tar hensyn til utmarksnæring og dyrka mark, tilpasses omgivelsene og begrenser inngrep i naturen

3.1.2 *Kommuneplanens arealdel*

Gjeldende kommuneplanens arealdel ble sist revidert i perioden 2011 til 2014. Gjennom denne revisjonen ble en tidligere kommunedelplan for fritidsbebyggelse innarbeidet i arealdelen. 51 innspill til ny arealbruk, der hovedvekten av disse gjaldt fritidsbebyggelse ble konsekvensutredet.

Kommunen erfarer at det er mange ønsker fra innbyggerne om å bygge på steder der kommuneplanen ikke legger opp til det, noe som medfører mange dispensasjoner fra planen.

3.1.3 *Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer*

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer ble vedtatt av kommunestyret i mars 2022. Planen gir oversikt og kunnskap om kommunens kulturminner og kulturmiljøer. Kulturminneplanen er ikke juridisk bindende i seg selv, men utgjør kunnskapsgrunnlaget i plan- og byggesaksprosesser der forholdet til kulturminner skal vurderes. For et utvalg av kulturminnene som er kartlagt er det foreslått hensynssoner og bestemmelser/retningslinjer. I arbeidet med revisjonen av kommuneplanens arealdel skal hensynssonene innarbeides i plankartet, og de foreslåtte bestemmelsene og retningslinjene vil bli innarbeidet i bestemmelsene til arealdelen. I tillegg vil kulturminneplanen inngå i kunnskapsgrunnlaget for konsekvensutredning av innspill som medfører arealbruksendringer.

3.1.4 **Kommunedelplan for klima og energi**

Kommunedelplan for klima og energi 2019 – 2028 ble vedtatt av kommunestyret den 05.02.2020. Hovedmålene i kommunedelplanen for klima og energi beskriver tilstanden og resultatene kommunen ønsker å oppnå i samhandling med innbyggerne, samfunnet og for organisasjonene. Hovedmålene er overordnede og tett knyttet sammen med FNs bærekraftsmål og de nasjonale og regionale målene for klimaarbeid. I tillegg til hovedmålene, er det indikator, delmål og strategier som samlet skal bidra til at hovedmålene oppnås

3.1.5 **Forskrift om snøscooterløyper**

I 2015 ble det gjennomført endringer i motorferdselsloven og -forskriften der kommunene ble gitt myndighet til å vedta lokale forskrifter for fornøyleskjøring med snøscooter. Lokal forskrift ble vedtatt for første gang i 2016, og ble deretter revidert i 2018, 2019 og 2020. Dette har resultert i et løypenett på over 200 kilometer i ulike deler av kommunen. Kommunen forventer ikke større utvidelser av løypenettet etter denne prosessen, men en er kjent med ønsker om å koble løypenettet sammen med løypene i Rendal ved Snerta. I tillegg foreligger det et politisk vedtak med ønske om ei ny løype på østsida av Femunden mellom Elgå og Sorken og fra Hylleråsen til Rødalen.

3.1.6 **Forhold til gjeldende reguleringsplaner**

Reguleringsplaner av nyere dato vil bli avmerket i plankartet med hensynssone som angir at reguleringsplan skal gjelde foran arealdelen (H910). Etter nærmere vurdering, kan det være aktuelt å starte en prosess med oppheving av gamle reguleringsplaner i forbindelse med kommuneplanprosessen.

3.1.7 **Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse**

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Engerdal ble vedtatt av kommunestyret i 2018. Av vedtatt planstrategi går det fram at det skal settes i gang arbeid med revisjon av analysen. I arbeidet med kommuneplanen vil helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse nyttes som kunnskapsgrunnlag ved konsekvensutredning av innspill til ny arealbruk og som grunnlagsdokument for vurdering av risiko og sårbarhet.

3.2 Regionale planer

3.2.1 Regionplan for Røros bergstad og Cirkumferensen 2010 – 2021

Regionplan for Røros bergstad og Cirkumferensen 2010 – 2021 har som ambisjon at verdensarven Røros bergstad og Cirkumferensen skal sette standard nasjonalt og internasjonalt for god kulturminne- og naturforvaltning, formidling og en helhetlig samfunnsplanlegging i sårbare områder. Regionplanen gir retningslinjer for kommunal planlegging, saksbehandling og forvaltning av kulturminner, kulturmiljø og landskap.

Følgende retningslinjer gjelder for kommunenes planlegging:

- Planarbeid skal bygge på høy planfaglig kompetanse kjennetegnet ved løsninger basert på kunnskap, et helhetlig samfunnssyn og planprosesser som fremmer deltakelse, samarbeid og dialog
- Gjennom planprosesser etter plan- og bygningsloven skal andre samfunnshensyn veies mot kulturvern hensyn. Det skal legges til rette for løsninger som sikrer at kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap skjøttes, vedlikeholdes og repareres som en naturlig del av det å leve og bo i et verdensarvområde.
- For alle kommuneplaner innenfor Cirkumferensen skal det, i samråd med kulturminnemyndighetene, lages generelle planbestemmelser og retningslinjer som sikrer en nyansert, helhetlig ivaretagelse av verdensarv-verdiene.
- I kommuneplanens arealdel skal viktige områder for kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap, i samråd med kulturminnemyndigheten, markeres som hensynssone. Avsatte hensynssoner skal suppleres med bestemmelser og/eller retningslinjer. Hensynssoner med tilhørende retningslinjer og/eller bestemmelser skal brukes i sammenheng med arealbruksformål og øvrige planbestemmelser.
- Kommuneplanbestemmelser om reguleringsplankrav skal sikre at hensyn til kulturarven blir fulgt opp gjennom detaljplanlegging.
- Grensen for Cirkumferensen og kjerneområdene for verdensarv vises som illustrasjon i kommuneplanens arealdel. Retningslinjene kan videreutvikles eller endres av verdensarvrådet.

3.2.2 Forvaltningsplan for Røros bergstad og cirkumferensen 2019 - 2023

[Forvaltningsplan for verdensarven Røros bergstad og cirkumferensen 2019–2023](#) er et arbeidsverktøy for både verdensarvrådet og forvaltningsnivåene i arbeidet med å ta vare på de unike verdiene som verdensarven Røros bergstad og Cirkumferensen representerer. Planen viser hvordan verdensarven er basis for næringsliv, kulturaktiviteter og ideell virksomhet i kommunene og lokalsamfunnene i Cirkumferensen. Planen viser også mangfoldet og tverrfagligheten i arbeidet med verdensarven.

Nordre del av kommunen inngår i Cirkumferensen, og Femundshytta har i forvaltningsplanen status som *signifikant objekt* (landbrukseiendommen) og *attributt* (smeltehytteområdet og gårdstufene) knyttet til verdensarven. Området rundt Femundshytta er ifølge forvaltningsplanen noe preget av fritidsbebyggelse. Området er imidlertid båndlagt mot videre utbygging i kommuneplanen.

3.2.3 Regionale planer for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet

Regional planer for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet, Grensevassdragene er sist vedtatt for perioden 2022 – 2027. Forvaltningsplanen fastsetter miljømål for alt vann, både elver, innsjøer og grunnvann. Miljømålene skal sikre en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Planen viser hvordan miljøtilstanden er i dag, og hvilke tiltak som trengs for å forebygge, forbedre eller gjenopprette tilstanden der det er nødvendig.

3.3 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 - 2023

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019- 2023 skal følges opp i fylkeskommuner og kommuner. Regjeringa fremhever FNs 17 bærekraftsmål som grunnlag for kommunal og regional planlegging og trekker frem fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Hensynet til samisk språk, kultur og næringsgrunnlag er løftet fram i forventningene. Det forventes at kommunene legger vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling. Planleggingen skal sikre reindriften arealer samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.

Svahken sijte er det sørligste reinbeitedistriktet i Norge, og ligger i sin helhet i Engerdal kommune. Distriktet er et helårsdistrikt, noe som betyr at reinen kan bruke området til alle årstider. En mindre del av Fæmund sijte strekker seg inn i nordre del av kommunen. Reinbeitedistriktet er vinterbeitedistrikt for Gåebrien sijte og Saanti sijte. Et mindre område som forvaltes av Engerdal fjellstyre inngår i konsesjonsområdet for Rendal renselskap SA. Reinstammen er eiendomsdyr som forvaltes etter reindriften lovens bestemmelser, og uttak skjer gjennom avskyting.

3.3.1 Rettleiar om planlegging av fritidsbustader

Kommunal- og moderniseringsdepartementet publiserte i 2022 en revidert utgave av veileder om planlegging av fritidsbebyggelse. Veilederen har to deler, der den første delen beskriver utviklingen av fritidsbebyggelse i Norge, nasjonale føringer og hensyn som er viktige for å sikre bærekraftig lokalisering, utvikling og bruk av fritidsboligene. Den andre delen beskriver hvordan hensynene skal ivaretas i kommunale og regionale planer, med hovedvekt på kommunale planer.

4 Tema som skal vurderes i planarbeidet

For å avgrense omfanget av revisjonen er det prioritert noen plantema som vil bli vurdert særskilt i arbeidet med revisjon av kommuneplanen.

4.1 Boligområder

Kommuneplanens samfunnsdel slår fast at det er et mål å arbeide for økt bostedsattraktivitet, blant annet gjennom å legge til rette for et variert botilbud med spredt bosetting og fortetting i sentrumsområder. Kommunen erfarer ellers at mange ønsker å bosette seg på andre steder i kommunen enn der det er avsatt arealer til boligformål, noe som fører til at kommunen må håndtere mange dispensasjonssøknader.

I tilknytning til etablert boligbebyggelse der en erfarer at det er etterspørsel etter flere boligtomter vil det bli vurdert å avsette arealer til boligbebyggelse. Planens områder og bestemmelser for LNFR-formål med spredt boligbebyggelse vil også bli revidert.

Det finnes regulerte boligområder i Heggeriset, Engerdal, Drevsjø og Elgå. I arbeidet med revisjonen vil det bli vurdert om det er behov for utvidelse av noen av disse områdene.

4.2 Fritidsbebyggelse

Kommunen ønsker å prioritere videre utbygging av eksisterende områder for fritidsbebyggelse med tanke på utnyttelse av etablert infrastruktur og for å samle arealinngrep. Det vil si at innspill til nye arealer for fritidsbebyggelse som ligger til tilknytning til etablert fritidsbebyggelse vil bli prioritert foran innspill som «tar hull på» nye områder. En foreløpig gjennomgang viser at det finnes en tomtreserve på om lag 700 ubebygde regulerte tomter i kommunen, noe som tilsier at det er lite aktuelt å vurdere nye, større områder til formålet før flere av disse er utbygd.

Det er avsatt flere områder av vesentlig størrelse til fritidsbebyggelse der det ikke er gått videre med regulering av områdene. Det kan være aktuelt å ta disse ut av planen, slik at man heller prioriterer de som er mer aktuelle for realisering.

Kommunen erfarer at mange fritidsinnbyggere tilbringer mer tid på hyttene sine enn tidligere. I tillegg har utviklinga de siste tiårene gått mot fritidsbebyggelse med høy teknisk standard, og en ser at forskjellene mellom hytte- og boligområder ikke er like store som før.

I tilknytning til grendesamfunnene i kommunen, kan det være aktuelt å vurdere å avsette områder til kombinert bolig- og fritidsbebyggelse, med tanke på å samle utbyggingsområder og å utnytte teknisk infrastruktur mer effektivt.

Økt oppmerksomhet på bærekraft når det gjelder fritidsbebyggelse tilsier at hensynet til natur og miljø må tillegges sterkere vekt enn tidligere både i vurdering av hvor det kan åpnes for utbygging og når det gjelder utbyggingsform.

I gjeldende kommuneplan skiller det mellom tre ulike nivåer av teknisk standard for fritidsbebyggelse:

- HA – lav standard
- HB – middels standard
- HC – høy standard

Bestemmelsene til formålet er differensiert mellom de tre nivåene. Med bakgrunn i erfaringene knyttet til disse graderingene, er det aktuelt å vurdere disse standardene på nytt, særlig i forhold til antall bygg og hyttestørrelse/utnyttelsesgrad

4.3 Teknisk infrastruktur

Kommunen vil vurdere om rammer for teknisk infrastruktur i gjeldende kommuneplan er tilstrekkelige, eller om kjente behov, eksempelvis knyttet til veger, vannforsyning, avløpsanlegg og renovasjonsområder, tilsier at det må avsettes nye arealer.

4.4 Offentlig tjenesteyting

Kommunen vil vurdere å avsette arealer rundt skoleanlegget på Engerdalssetra med tanke på tilrettelegging for barnehage og skolefritidsordning.

4.5 Fritids- og turistformål

Fritids- og turistformål innbefatter utleiehytter og andre typer overnattingsanlegg som drives i en kommersiell sammenheng, som for eksempel hoteller, campingplasser og opplevelsesparker. Behov for nye områder eller utvidelser vil bli vurdert dersom det gis innspill om det.

4.6 Næringsbebyggelse

I gjeldende kommuneplan er det avsatt arealer til næringsbebyggelse i tilknytning til etablert næringsvirksomhet i flere av grendene i kommunen. I arbeidet med arealdelen er det aktuelt både å vurdere utvidelse av etablerte næringsarealer og avsetting av nye slike områder, etter innspill fra næringslivet i kommunen.

4.7 Masseuttak/råstoffutvinning

I arbeidet med revisjonen vil kommunen vurdere status og behov for områder for råstoffutvinning. Grunneiere må gjerne samarbeide om å gi innspill til slike områder slik at framtidige områder for råstoffutvinning tar hensyn til ressursens utstrekning mer enn eiendomsforholdene. Selv om grunneier ikke ønsker å engasjere seg direkte i drift, vil det kunne være fordelaktig å bli med på slike initiativ og eventuelt sette bort selve driften til profesjonelle aktører. Utvidelser av eksisterende, regulerte masseuttak, kan også spilles inn.

Kriterier for vurdering av nye områder:

- Kommunen ønsker å legge opp til uttak som relaterer seg til drivverdige ressurser (jf. [NGUs grus- og pukkdatabase](#)), og vil se kommunens samlede behov under ett. Kommunen oppfordrer til færre og større områder for massetak. Områdene bør ha et reelt potensial for kommersiell drift i både areal og volum. Dersom egnet/god kvalitet av masser kan påvises for ressurser som per dato ikke inngår i NGU sin database, vil disse bli vurdert på lik linje med andre innspill.
- Konfliktnivå av innspillene med kjente natur- og landskapskvaliteter, kulturminner, etablert bebyggelse (avstand) eller verneområder.
- Geografisk beliggenhet – dekke hele kommunen.

4.8 Landbruks- natur- og friluftsmål samt reindrift

Arealformålet LNFR omfatter områder som skal nyttes eller sikres til landbruksproduksjon, herunder jordbruk, skogbruk og reindrift, og/eller som skal bli liggende som natur- eller friluftsområde. LNFR-områder må på et overordnet nivå sikres slik at tilgjengelige utmarksressurser for matproduksjon ikke forringes. Det tas sikte på å gi rammer for utvikling av eksisterende bebyggelse som ligger i LNFR-formål gjennom bestemmelser og retningslinjer til planen. Det er også aktuelt å gi retningslinjer med kriterier for dispensasjon fra LNFR-formål.

4.8.1 LNFR-areal for spredt boligbebyggelse

I gjeldende plan er det avsatt 12 områder til spredt boligbebyggelse i LNFR-områder. Det er i bestemmelsene angitt et maksimalt antall enheter det åpnes for i hvert område ut fra områdenes størrelse og beliggenhet. Det er i bestemmelse og retningslinjer angitt vilkår for fradeling av boligtomter i disse områdene. På generelt grunnlag ønsker kommunen å videreføre tilrettelegging for spredt boligbebyggelse i grendene.

Ut fra kommunes erfaring med mange dispensasjoner knyttet til etablering av boliger, er det aktuelt å vurdere endringer i kommuneplanen på dette området – både når det gjelder geografisk utstrekning av disse områdene og når det gjelder krav i bestemmelser og retningslinjer.

4.8.2 LNFR-areal for spredt fritidsbebyggelse

I gjeldende kommuneplan er det ikke avsatt LNFR-områder for spredt fritidsbebyggelse. For eksisterende fritidsbebyggelse med flere hytter i samme område, vurderes området lagt inn med bestemmelser.

4.9 Hensynssoner

Angitte hensynssoner i gjeldende kommuneplan med tilhørende bestemmelser danner utgangspunktet for revisjonen. Der det foreligger nytt kunnskapsgrunnlag eller nye kartdata vil hensynssonene bli oppdaterte. Det kan også være aktuelt å vurdere endring av bestemmelser og retningslinjer som er angitt til hensynssoner.

4.9.1 Faresoner naturfarer

Fra før er det angitt faresoner med utgangspunkt i aktsomhetsområder for skred. I 2016 ble aktsomhetsområder for flom gjort tilgjengelig som del av det offentlige kartgrunnlaget. Faresoner vil bli avmerket i plankartet ut fra foreliggende kartgrunnlag, og revisjon av bestemmelsene vil bli vurdert.

4.9.2 Hensyn reindrift

I gjeldende arealdel er sona i all hovedsak sammenfallende med distriktsgrensen til Svahken Sijte (Elgå reinbeitedistrikt), men sona er lagt utenom områder med bebyggelse og dyrkamark. Det er ikke gitt bestemmelser til hensynssona, men en retningslinje som sier at den er veiledende som informasjonsmateriale og at tiltak skal avklares med reindriftsforvaltninga.

Det vil bli vurdert om også arealer som ligger innenfor distriktsgrensene til Fæmund Sijte og Rendalsren skal avmerkes som hensynssone for reindrift (i tillegg til Svahken sijte), samt behov for tydeligere bestemmelser og retningslinjer på dette området.

4.9.3 Båndlagte områder

Verneområder vil som hovedregel bli avsatt til LNFR-formål, og avmerket med hensynssoner (båndlegging etter lov om naturvern og hensynssone bevaring naturmiljø). Følgende verneområder er avmerket med båndleggingssoner i gjeldende arealplan

- Nasjonalpark (Gutulia, Femundsmarka)

- Naturreservat (Galtsjøen, Grøvelsjøen, Kvisleflået og Hovdli, Bjørkodden, Volaberget og Kvemsjøen, Bjørnberget og Isteren, Flensmarka)
- Landskapsvernområde (Femundslia)

4.9.4 Hensyn friluftsliv

28 områder er avmerket med hensynssone friluftsliv, hvor retningslinjene til planen åpner for enkel tilrettelegging for friluftsliv så fremt dette godkjennes av grunneier og kommunen.

4.9.5 Kulturminner

Det er angitt hensynssoner (båndlegging etter lov om kulturminner) knyttet til verdensarv ved Femundshytta, samt for den delen av kommunen som faller innenfor Cirkumferensen.

Hensynssoner fra ny kulturminneplan vil bli innarbeidet i plankartet, som også vil bli kvalitetssikret opp mot registrerte automatisk freda kulturminna, herunder samiske.

4.9.6 Grus- og mineralressurser

I gjeldende arealdel er det angitt sikringssoner for grusressurs fra grus- og pukkdatabasen til NGU. Det er gitt bestemmelser som sier at grusressursen skal vurderes spesielt ved tiltak innenfor sonene, og at det ikke er ønskelig at ressursene hindres utnyttet med tiltak som binder opp arealbruken til andre formål.

4.9.7 Restriksjonsområder for drikkevann

For kjente drikkevannskilder er det angitt restriksjonsområder for drikkevann. I revisjonen vil restriksjonsområdene og bestemmelsene bli gjennomgått og eventuelt oppdatert dersom det foreligger endringer som tilsier behov for det.

4.9.8 Gjeldende reguleringsplaner

I områder der gjeldende regulering videreføres slik den er vedtatt, vil området bli avmerket i arealdelens plankart med hensynssone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde.

4.10 Bestemmelser til planen

Bestemmelsene vil bli gjennomgått og revidert med utgangspunkt i kommunens erfaringer fra behandling av plan- og byggesaker. Aktuelle områder for revisjon ut fra det en ser på nåværende tidspunkt er:

- Klargjøring av bestemmelser om byggegrenser fra innsjøer og vassdrag.
- Innarbeide krav til standard/felles løsninger for vann og avløp i utbyggingsområder.
- Kan det gis bestemmelser og/eller retningslinjer som kan danne grunnlag for behandling av søknader om bruksendring fra fritidsbebyggelse til bolig?
- Hva kan gjøres i bestemmelsene for å lette kommunens utfordringer med mange dispensasjoner fra kommuneplanen i byggesaker for boliger og fritidsboliger?

5 Utredningsbehov

5.1 Konsekvensutredning

I henhold til Plan- og bygningsloven § 4-2 fremgår det at kommuneplanens arealdel omfattes av kravet om konsekvensutredning (KU). Planforslag med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram. KU skal avdekke planens virkninger for miljø og samfunn, herunder egnethet og samfunnsnytte på den ene siden og hvilke verdier som går tapt samt mulige avbøtende tiltak på den andre. Konsekvenser av alle nye områder for utbygging og vesentlig endret arealbruk skal beskrives og fremgå av utredningen, både enkeltvis og samlet.

Det er en klar målsetting at kommuneplanens arealdel skal ha et langsiktig, overordnet og helhetlig perspektiv der KU skal sikre et tilstrekkelig godt beslutningsgrunnlag. Konsekvensutredningen skal utarbeides i tråd med forskrift om konsekvensutredning av 01.07.2017.

5.1.1 Hva KU skal få frem

KU skal blant annet få frem;

- Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte utbyggingsområdene for fritidsbebyggelse
- Konsekvenser av foreslått utbygging kan få for disse verdiene
- Tiltak som kan gjøres for å avbøte negative virkninger

5.1.2 Tema og utredninger som skal belyses i KU

Konsekvensutredningen skal, jf. Forskrift om konsekvensutredning § 21, identifisere og beskrive de faktorer som kan bli påvirket og vurdere vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Følgende temaer vil være aktuelle for konsekvensutredninga:

- **Barn og unges interesser**

Det vil bli vurdert hvordan innspillene påvirker kjente områder for barns lek og opphold. For boligområder vil det bli vurdert særskilt hvordan barns bomiljø og trafiksikkerhet kan ivaretas.

- **Miljø**

KU skal vurdere om innspillene vil berøre miljøverdier og naturmangfold og i hvilken grad. Områder som skal konsekvensutredes skal sjekkes mot følgende tema: naturvernområder (områder vernet med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven), kartlagte naturtypelokaliteter, naturtyper, funksjonsområder for vilt og prioriterte arter, samt nøkkelbiotoper og MiS-figurer registrert gjennom skogbruksplan gjennom registreringer i naturbase. Det legges ikke opp til ytterligere registreringer i felt. For delområder med stort utbyggingspress kan det i tillegg gjøres en overordnet vurdering av områdets samlede betydning for naturmangfoldet.

- **Energi og Klima**

Analyse av klimaeffekter av endret arealbruk, redegjøre for klimagassutslipp ved endringer som berører karbonrike områder (myr, skog m.fl.). Med bakgrunn i kommunestyrets vedtatte handlingsplan for klima og energi, vil innspill til planen bli vurdert i forhold til vedtatte klimatiltak og alternative energikilder. De Statlige planretningslinjene for klima og energiplanlegging og klimatilpasning av 28.09.2018 legges til grunn i utredningen

- **Kulturminner, kulturmiljø og verdensarv**

KU skal avklare om innspillene berører kjente automatisk freda kulturminner, samiske kulturminner, vedtaksfreda kulturminner, verdifulle kulturlandskap, gårdstun, og gamle ferdselsårer. Undersøkelsesplikten etter Kulturminnelovens § 9 oppfylles på reguleringsplannivå. Det legges ikke opp til ytterligere registreringer i felt i kommuneplanprosessen, men det kan bli stilt krav om

registreringer i forbindelse med reguleringsplanarbeid. Vedtatt kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer nyttes som kunnskapsgrunnlag, og skal dessuten innarbeides i kommuneplanen.

- **Friluftsliv**

KU skal avklare om innspillene berører etablerte tur- og skiløyper, og vurdere hvordan dette kan påvirke eksisterende tur- og løypenett. Foreliggende kartlegging og verdsetting av friluftsområder danner kunnskapsgrunnlag.

- **Landskap**

Det gjøres en vurdering på bakgrunn av befaring, bilder eller kart av innspillenes landskapsvirkninger og om de berører viktige landskapselementer og eksponering mot snaufjellet.

- **Vannmiljø**

En vannforekomst er en betydelig mengde overflatevann (tilsigsareal for elv og overflateareal for innsjø og kystvann) eller et avgrenset volum grunnvann. Vannforekomstene danner grunnheten i vannforskriften og har til hensikt er å sikre en helhetlig vannforvaltning. KU skal vurdere om innspillene berører elver og vassdrags tilstand som vannforekomst og potensiale for grunnvann i løsmassene. Innspillenes nærhet til kjente vannverk avklares.

- **Naturressurser**

Det vil, ut fra kjent kunnskap, bli vurdert hvordan innspillene påvirker naturressurser som dyrka og dyrkbar mark, beiteområder, samt forekomster av grus, pukk og mineraler.

- **Reindrift**

Distriktsplaner, reindriftas arealbrukskart (kilden, NIBIO), samt informasjon fra dialog med reindrifta vil bli nyttet som kunnskapsgrunnlag for KU, hvor det vil bli vurdert hvordan innspillene påvirker reindrifta.

- **Beredskap og ulykkesrisiko**

Beredskaps- og ulykkesrisiko er ivaretatt gjennom ROS-analysen som blant annet vil belyse følgende tema som tas inn i konsekvensutredningen:

- Sikkerhet mot naturfarer som flom, skred, ras
- Radon

For alle tema skal KU vise:

- Hvilke verdier som er knyttet til det arealet som påvirkes
- Hvordan disse verdiene påvirkes
- Hvilke konsekvenser vil påvirkningen gi?

5.1.3 Metodikk

Ved utarbeidelse av konsekvensutredningen tas det utgangspunkt i veileder T-1493 Konsekvensutredninger for kommuneplanens arealdel (MD 2012). Vurdering av konsekvensgrad er basert på en noe forenklet konsekvensvifte med inndeling i 5 konsekvensgrader fra 2-minus til 2-pluss basert på Statens vegvesens konsekvensvifte i håndbok V712. Konsekvensgraden skal baseres på en forenklet 3-del verdiskala som er inndelt fra ingen betydning, middels til stor betydning og en forenklet 4-delt påvirkningsskala fra forbedret, ubetydelig, forringet til sterkt forringet.

Ingen betydning	Middels	Stor	Verdi
			Påvirkning
0	-	--	Sterkt forringet
0	-	-	Forringet
0	0	0	Ubetydelig
++	++	+	Forbedret

Tabell 1 Forenklet konsekvensvifte basert på verdi- og påvirkningsskala

For hvert innspill blir konsekvensene for utredningstemaene sammenstilt og det gis en samlet vurdering av innspillet i henhold til sammenstillingen under:

Symbol og farge	Konsekvens	Beskrivelse
++	Stor positiv konsekvens	Innspillet anbefales
+	Liten positiv konsekvens	Innspillet anbefales
0	Ubetydelig konsekvens	Innspillet anbefales
-	Middels negativ konsekvens	Innspillet frarådes
--	Stor negativ konsekvens	Innspillet frarådes

Tabell 2 Sammenstilling av konsekvenser og anbefaling av innspillet

Konsekvensutredningen skal dokumentere hva kunnskapsgrunnlaget består av, hvilket datagrunnlag som er benyttet og tidspunktet for kunnskapsinnhenting. Dette skal fremgå for hvert utredningstema.

Innspill som ikke anbefales tatt inn i kommuneplanen i tråd med konklusjonen fra KU kan avgrenses på nytt slik at innspillet konsekvens blir akseptabel.

KU skal gi en samlet vurdering av arealbruksendringene. Den betydning forslagene til endret arealbruk setter for relevante miljø- og samfunnsforhold og de samlede virkninger av planforslaget skal presenteres. Samlede virkninger kan i denne sammenheng beskrives som det totale fotavtrykket som forslagene til endret arealbruk i planforslaget etterlater seg for relevante miljø- og samfunnsforhold. Det vil bli utarbeidet et arealregnskap som gir oversikt over de foreslåtte arealbruksendringene.

5.2 Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

Som en del av konsekvensutredningen bli det bli utarbeidet en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som dekker de områdene i kommunen hvor det vurderes arealbruksendring.

Analysen vil bli gjennomført som en oversikts- og tiltaksanalyse tilpasset kommuneplannivået. Den har på dette overordnede nivået fokus på sårbarhet og vil bli utarbeidet med en forutsetning om at det på senere plannivå skal utarbeides reguleringsplaner med tilhørende detaljert hendelsesbasert ROS-analyser. Kunnskapsgrunnlaget og detaljeringsnivået på de tekniske løsningene er høyere i reguleringsplanfasen og dette gir grunnlag for risikovurderinger (kvalitative vurdering av sannsynlighet og konsekvens) med langt mindre usikkerhet, og dermed høyere kvalitet, enn det som er mulig på et overordnet nivå.

Det gjennomføres en innledende farekartlegging hvor relevante farer tas med videre til en sårbarhetsvurdering. Alle relevante farer og hendelser som vurderes å gi forhøyet sårbarhet for de ulike områdene vil bli forutsatt videreført til neste planfase. Dermed sikres at alle relevante farer som er avdekket i denne oversiktsanalysen som et minimum videreføres til de detaljerte ROS-analysene som utarbeides senere, hvor det også skal gjennomføres risikovurderinger.

Fareidentifikasjon

En fare er en kilde til en hendelse, eksempelvis brann, ekstrem vind eller ulykke. Farer er ikke stedfestet og kan representere en «gruppe hendelser» med likhetstrekk. En hendelse er konkret, eksempelvis med hensyn til tid, sted og omfang. I kapittel 5 gjøres det en systematisk gjennomgang av analyseobjektet i en tabell basert på DSBs veiledning Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging og andre veiledninger utarbeidet av relevante myndigheter. Det benyttes oppdaterte kartgrunnlag til fareidentifikasjonen.

Overordnet består fareidentifikasjonen av følgende trinn:

- Fareidentifikasjon - kartlegging av mulige uønskede hendelser.
- Identifikasjon av objekter, virksomheter eller aktiviteter som representerer en fare innenfor planområdet eller dets nærhet.
- Utarbeide liste over et representativt og beslutningsrelevant utvalg av uønskede hendelser som underlegges en sårbarhetsanalyse.

Sårbarhetsvurdering

De farer som fremstår som relevante gjennom innledende farekartlegging, tas videre til en sårbarhetsvurdering. Sårbarhet kan omtales som det motsatte av robusthet, og sårbarhetsbegrepet brukes når en er opptatt av konsekvensene av en inntruffet hendelse.

